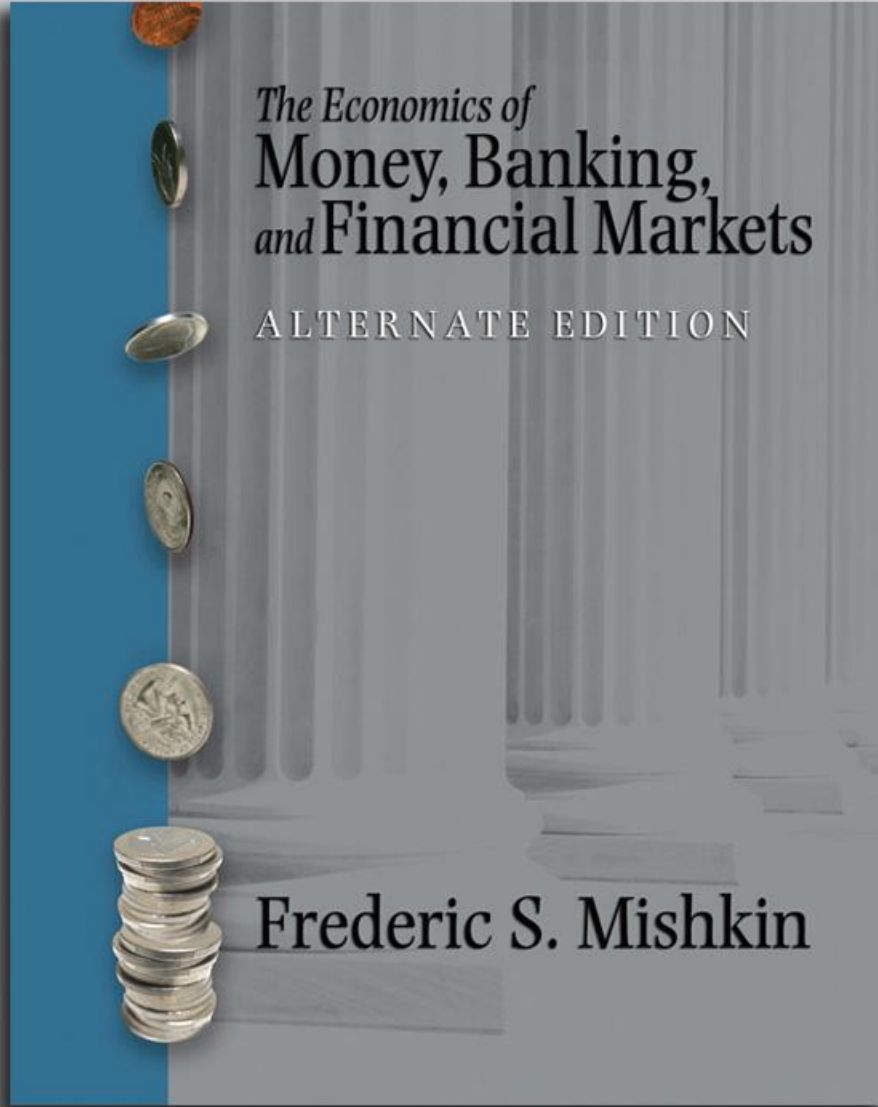

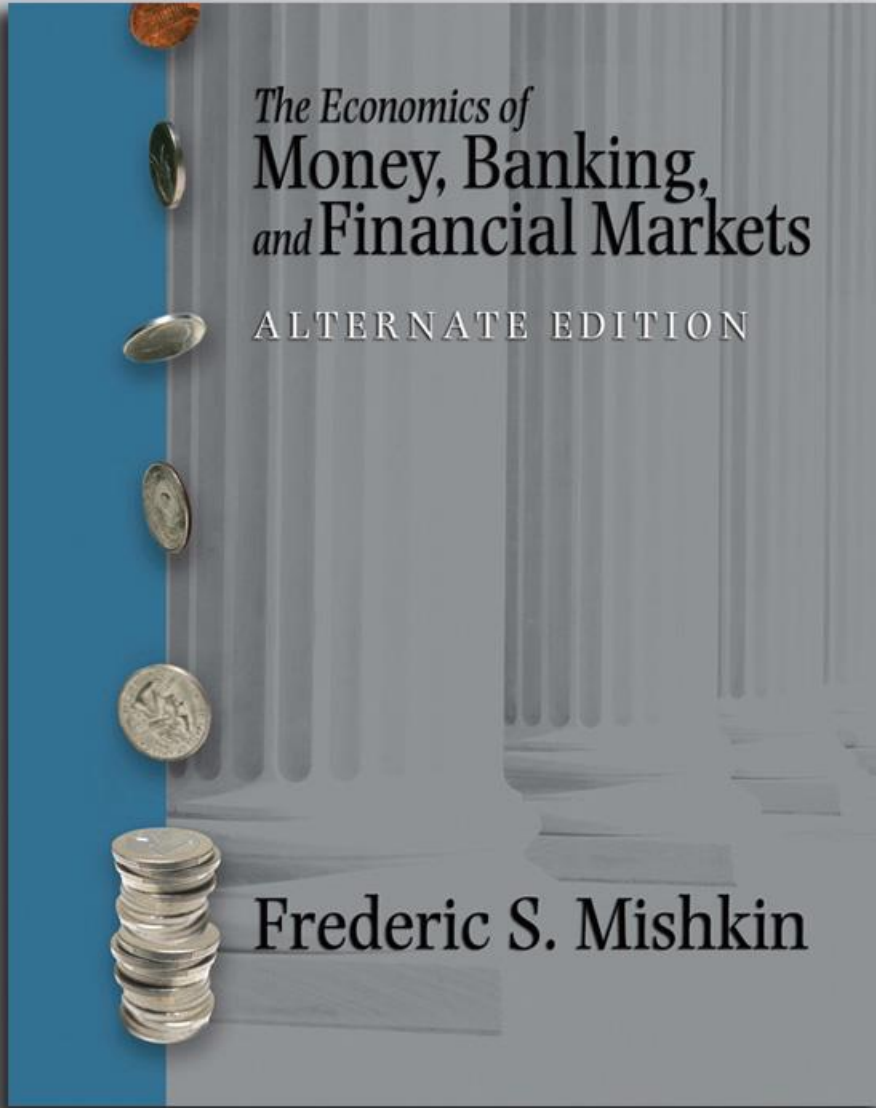
Bölüm 1

Para, Banka ve
Finansal
Piyasaları Neden
Öğrenmeliyiz?

DR. HÜLYA ÜNLÜ

Sunumlar bilgi amaçlıdır. Tek başına yeterli değildir.

Sunumlarda kullanılan Birincil Kaynak Mishkin 'in Kitabıdır.

Finansal Piyasaları Neden Öğrenmeliyiz?

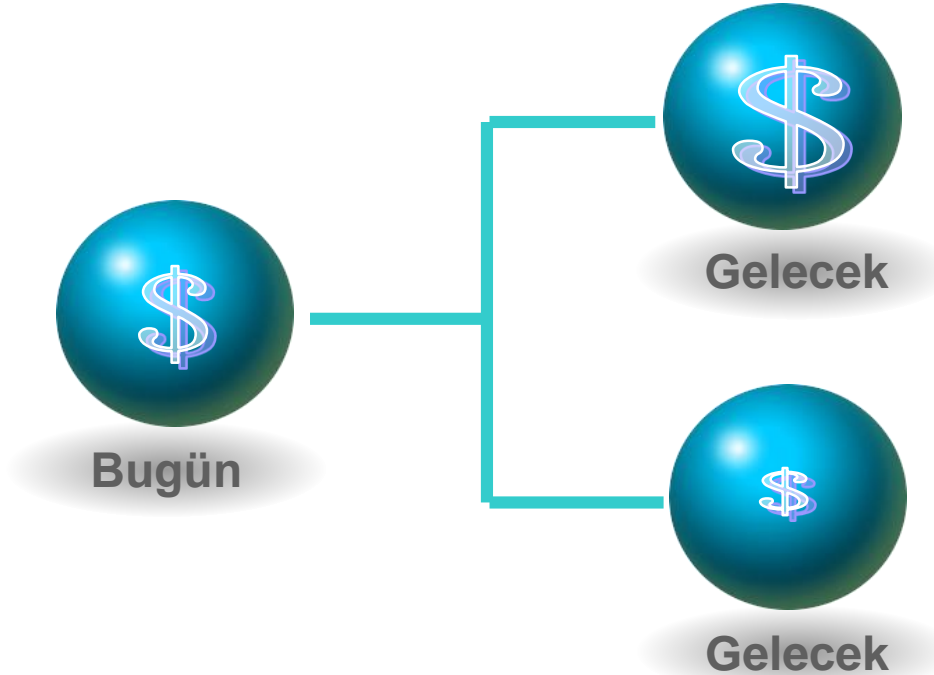
Neden Finansal Piyasaları Öğrenmeliyiz?

- Finansal Piyasaların ; Tahvil, Hisse senedi, ve döviz kuru piyasalarının işleyişini öğrenmek
- Finansal Kurumların işleyişini öğrenmek (Bankalar, Sigorta şirketleri vb.)
- Paranın Ekonomi içindeki rolünü öğrenmek

Finans Nasıl Tanımlanır?

Finans bir bilim disiplini olarak , kıt kaynakların

- **belirsizlikleri** dikkate alarak
- **zamana** bağılı olarak nasıl dağıtılacağını inceler.

Finansal Sistem

- ❖ Finansal sistem, **piyasaların** ve **diğer kuruluşların** finansal kontratları kullanarak varlık ve riskin değiş tokuşu olarak tanımlanır.
- ❖ Finansal sistemin nihai fonksiyonu insanların *tüketim tercihlerini* tatmin etmektir.

Finansal Piyasalar

Elinde fon fazlası bulunan kurum ve kimselerden fon ihtiyacı bulunan kurum ve kimselere fon transferinin gerçekleştiği piyasalara finansal piyasalar denir.

Harry M. Markowitz (1927~)

- ❖ 1989' da John von Neumann Teori Ödülünü
- ❖ 1990 'da *Nobel İktisat Ödülünü almıştır.*
- ❖ En önemli Katkısı:
 - ◆ *modern portföy teorisinin Babası*
Olarak bilinir

William F. Sharpe (1934~)

❖ 1990 'da *Nobel İktisat Ödülünü almıştır.*

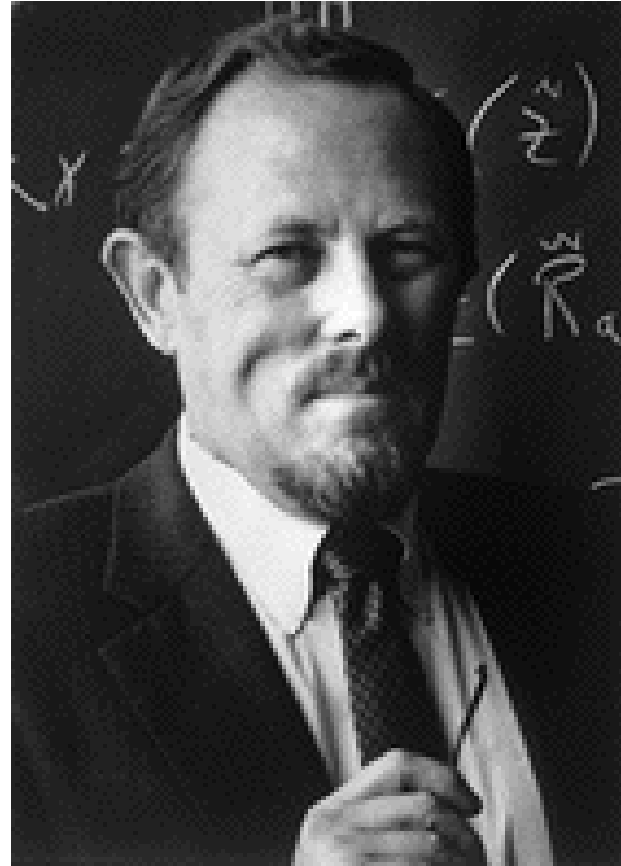
❖ En önemli Katkısı:

Capital Asset Pricing

Model (CAPM) theory

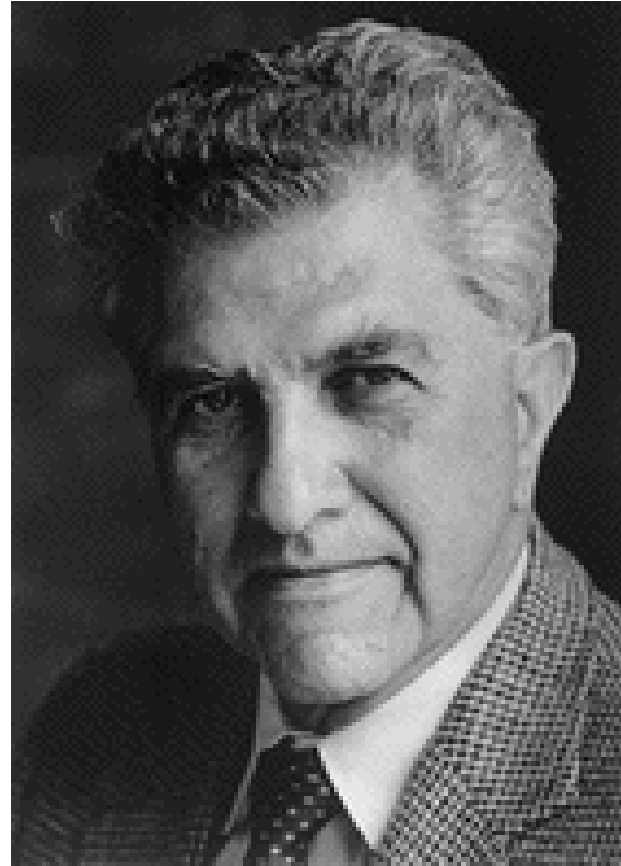
Varlıkları Fiyatlandırma

Modeli

Merton H. Miller (1923~2000)

- ❖ 1990 'da *Nobel İktisat Ödülünü almıştır.*
- ❖ En önemli Katkısı:
 - ◆ *M&M (Modigliani-Miller) Teoremi*

Robert C. Merton (1944~)

- ❖ 1997 'de *Nobel İktisat Ödülünü almıştır.*
- ❖ En önemli Katkısı:
 - ◆ *Opsiyon ve diğer türev araçların fiyatlaması modelleri*

Myron S. Scholes (1941~)

❖ 1997 'de *Nobel İktisat Ödülünü almıştır.*

❖ En önemli Katkısı:
Opsiyon ve diğer türev araçların fiyatlaması modelleri

Hanehalklarının Finansal Kararları

- ❖ Tüketim ve Tasarruf kararları
- ❖ Yatırım kararları
- ❖ Finansman kararları
- ❖ Risk Yönetimi kararları

Önemli Terminoloji

- ❖ Finansal Varlıklar; bir finansal kurum ile yapılan kontrata bağlı olarak mülkiyet hakkı sağlayan ve değer yaratan araçlardır.
- ❖ Bireysel Yatırım & Varlık Tahsisi
(Yatırım amacıyla kullanılacak fonların çeşitlenme sağlamak ve maksimum getiri için farklı pazarlar arasında dağılımı)

❖ Borç, Yükümlülük

❖ Net Değer = Varlık – Yükümlülük

❖ Tüketim tercihleri

Firmaların Finansal Kararları

- ❖ **Yatırım Kararları**
- ❖ **Finansman Kararları**
- ❖ **Kar payı (dividend) Kararları**
- ❖ **Risk Yönetimi Kararları**

Finansal Piyasaların Temel Unsurları Nelerdir?

1. Fonları etkin kullanma olanağı bulunmayan tasarruf sahiplerinden yatırımcılara yönlendirerek ekonominin daha etkin işlemesini sağlar.
2. Kişisel serveti, işletmelerin ve tüketicilerin davranışlarını ve genel ekonomik performansı doğrudan etkiler.

Bankalar ve Finansal Kurumlar

1. Finansal Aracılık

Tasarruf sahibi → Yatırımcı

2. Bankalar ve Para Arzı

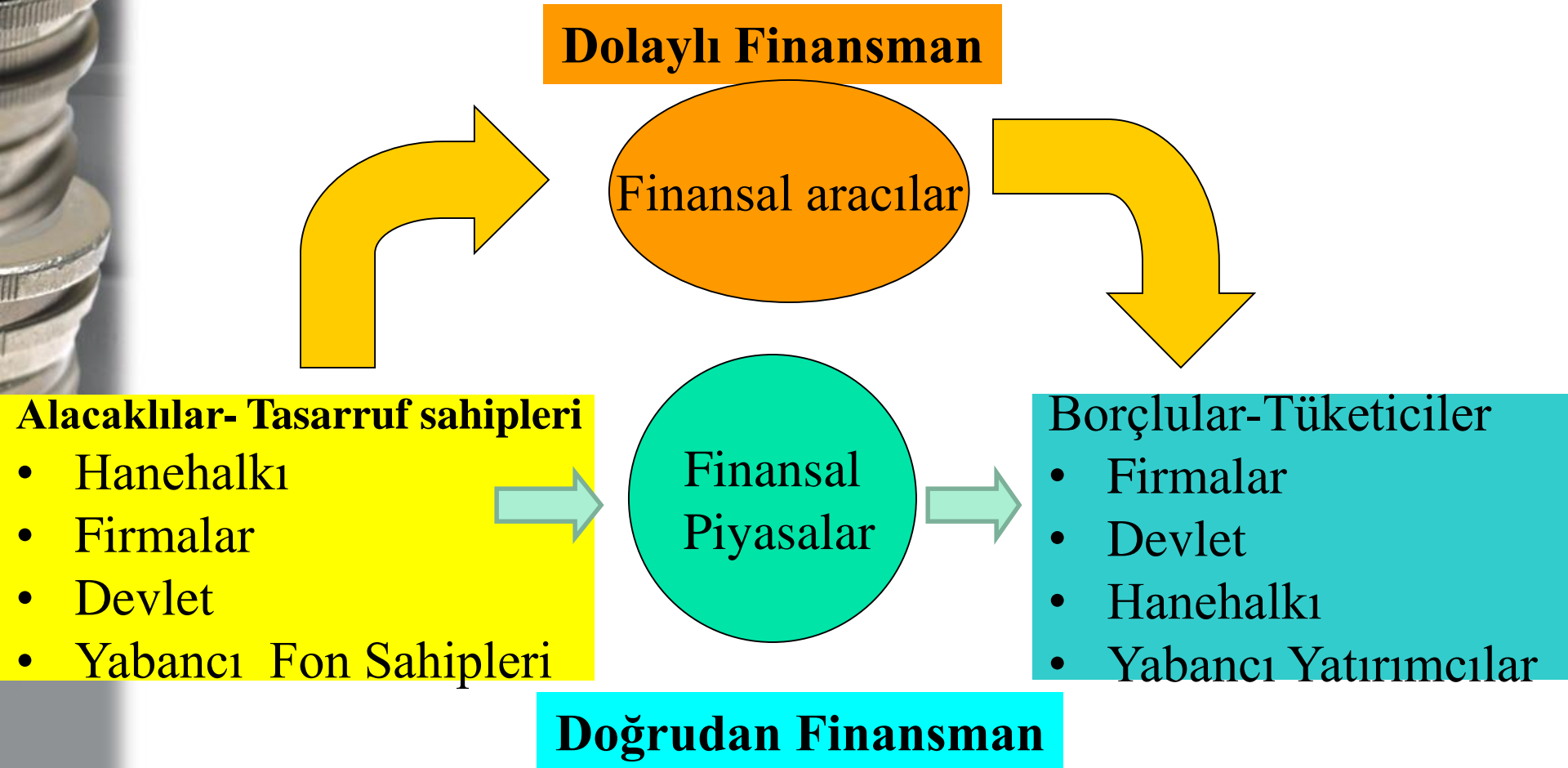
Bankalar dolaşımdaki para hacmini belirlemede kritik rol oynar.

3. Finansal Yenilikler: Para arzını arttırma, risk yönetimi

Para ve Para Politikası

İş çevrimleri, enflasyon ve faiz hadleri üzerinde etkilidir.

Fonların Akış Şeması

Hisse Senedi, Bono, Tahviller ve Faiz Oranları

- Menkul kıymet, ihraç edenin gelecekteki gelirleri veya varlıkları üzerinde bir alacak sözleşmesidir.
- Bono, tahvil ve hisse senedi menkul kıymetlerdir.
- Bono (kısa vadeli) ve tahviller (uzun vadeli) hamiline (elinde tutana) bir veya daha fazla defa **zamanı ve miktarı belli olan** ödeme yapar.

Bono, Tahviller ve Faiz Oranları

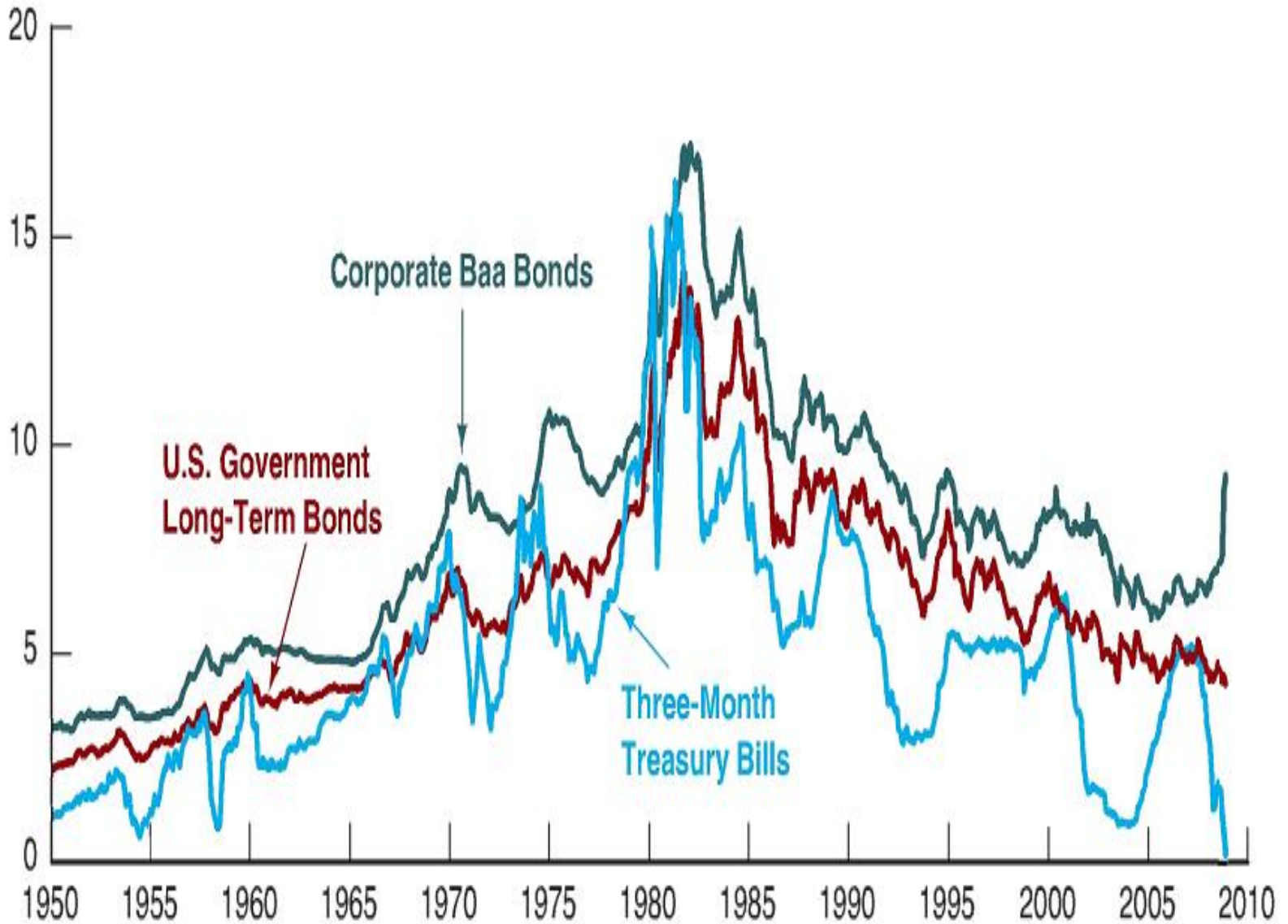
- Faiz oranı, borçlanmanın maliyetidir. Başka bir deyişle fonları bir süreliğine kiralamanın bedelidir.
- Hisse senedi, onu ihraç eden şirkette bir mülkiyet ortaklığını temsil eder.
- Hisse senedinin hamili, onu çıkaran şirketin gelecekteki kazançlarına (kar-zarar) ve varlıklarına ortak olur.

Tahvil Piyasası

- Devletlerin ve şirketlerin faaliyetlerini finanse etmek için borçlanmalarına olanak sağlar.
- Faiz→Borçlanmanın Maliyeti.
- Piyasada tek bir faiz oranı yoktur. Uzun vadeli devlet tahvilleri, 3 aylık hazine bonoları (daha volatil), şirket tahvilleri . Risk kategorisi önemli.

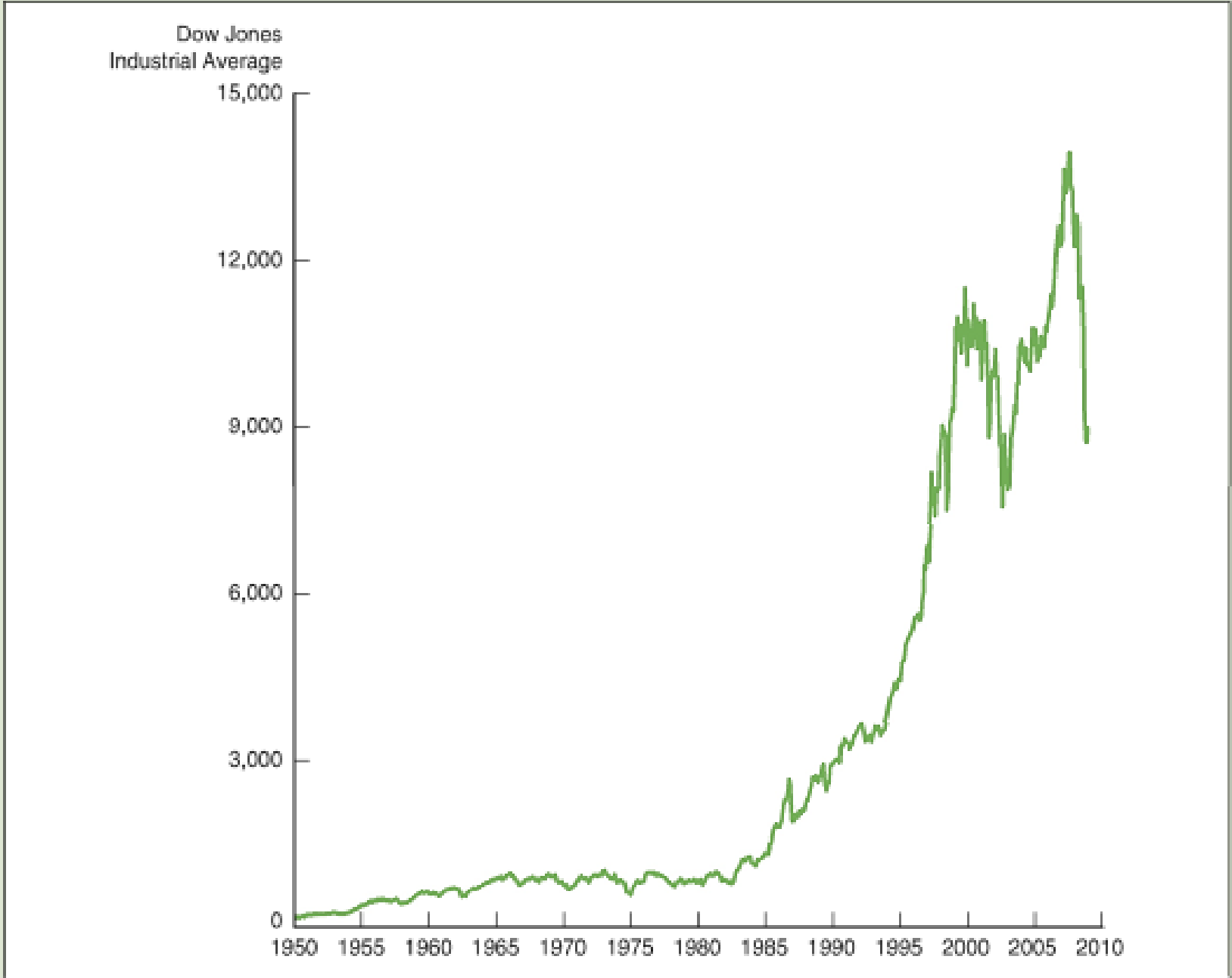
Interest Rate (%)

Hisse Senedi Piyasası

- Şirketlerde sahip olunan mülkiyet payı.
- Aşırı derece değişkendir.
- Firmaların hisse senetlerinin yüksek olması , daha fazla üretim tesisi ve ekipman satın almada kullanılabilecek daha fazla fon toplayabileceği anlamına gelir.

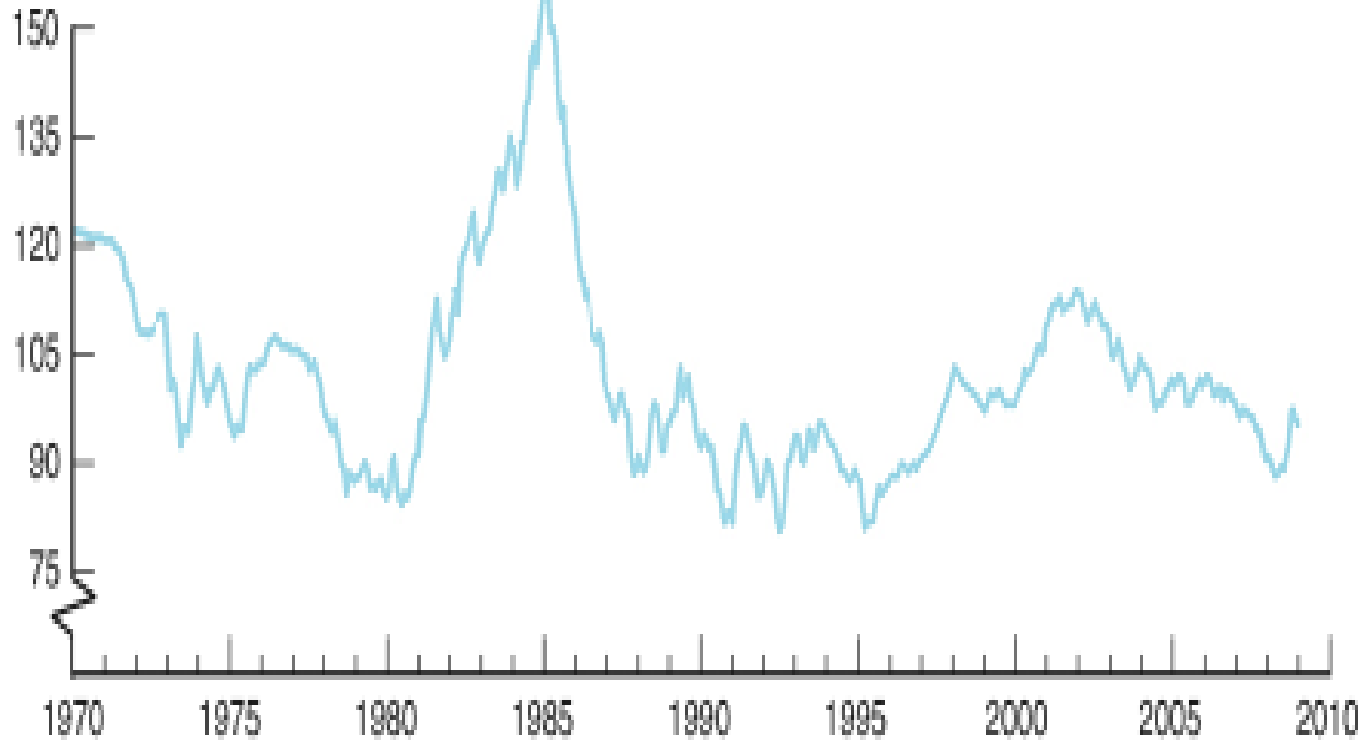

Döviz Piyasası

- Döviz kurundaki dalgalanmalar tüketicilerin, yatırımcıların (kredi), işletmelerin (ithalatçı – ihracatçı sektörler) tercihleri üzerinde belirleyicidir.

Index
(March 1973 = 100)

Bankacılık ve finansal kurumlar

- Finansal aracilar: Tasarruf sahiplerinden borç alıp kredi ihtiyacı olanlara borç veren kurumlardır.
- Bankalar, mevduat kabul edip kredi veren kurumlardır. (her finansal aracı mevduat toplamaz)

Bankacılık ve finansal kurumlar

- Sigorta şirketleri, emeklilik fonları, mortgage fonları, katılım ortaklıkları, yatırım bankaları diğer finansal aracılarıdır.
- Bilgisayar ve internet finansal piyasaları globalleştirmiş, alım satımı hızlandırmıştır, yeni araçları ortaya çıkarmıştır.